

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.247/2020/6.

A tanács tagjai:

Dr. Puskás Péter a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia előadó bíró

Dr. Cseh Attila bíró

A felperes:

felperes neve és címe

A felperes képviselője:

Dr. Riba Tamás ügyvéd (cím1)

Az alperes:

alperes neve és címe

Az alperes képviselője:

ügyvédi iroda (cím2; ügyintéző: Dr. Cserich Zsolt ügyvéd)

A per tárgya:

Kereskedelmi ügynöki kiegyenlítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.223/2020/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 36.G.41.992/2017/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, a keresetet teljes terjedelmében elutasítja, és a felperes perköltség fizetésére való kötelezését 4.173.100 (négymillió-százhetvenháromezer-száz) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 6.715.186 (hatmillió-hétszázötvenháromezer-száznyolcanhat) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi továbbá a felperest, hogy felhívásra fizessen meg az állam részére 2.500.000 (kétfélmillió-öttszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A megbízó alperessel 2010. április 1-jén, 2014. március 31. napjáig, határozott időre kötött szerződés alapján a felperes ügynöki tevékenységet végzett a szerződés 1. számú mellékletében meghatározott szolgáltatások, készülékek, tartozékok értékesítése érdekében. Az értékesítés során használhatta az alperes által számára biztosított védett kereskedelmi neveket. A tevékenységét az alperessel előzetesen egyeztetett és engedélyezett körülmények között, a saját kiskereskedelmi üzlethelyiségeiben fejthette ki. Az értékesítési pontjait a saját költségén, az alperes által meghatározott arculati elemek szerint volt köteles kialakítani. A T1 és a T2 szolgáltatások értékesítésének részletes szabályait a szerződés 2. és 12. számú melléklete tartalmazta. Az értékesítési tevékenysége nyomán a felperes a jutalékszabályzatok (a szerződés 4. számú és 13. számú mellékletei) alapján megbízási jutalékokra, illetve a D. termékek esetén kedvezményre és/vagy jutalékokra volt jogosult. Vállalta, hogy a szerződés teljesítéséhez folyamatosan helyi reklám és marketing tevékenységet végez az alperes előzetes jóváhagyása alapján.

[2] Az alperes 2014. június 30-át követően nem kívánta meghosszabbítani a szerződés időbeli hatályát, ezért a felek az ügyfélkiszolgálás folyamatossága érdekében 2014. március 13-án megállapodást kötöttek a megbízási szerződést lezáró együttműködésről. A szerződésben az alperes a 2013. évi lakossági elszámolásában kifizetett jutalékot alapul véve végelszámolási díjként három havi átlag jutalék fizetésére vállalt kötelezettséget a felperes részére, ha az minden szerződéses kötelezettségének – határidő betartása mellett – eleget tesz, továbbá vállalja, hogy a szerződés lezárása, valamint a végelszámolás időszakában együttműködik az üzletek továbbüzemeltetésre történő átadásában.

[3] Az alperes e-mail útján elküldte a felperesnek a megbízási szerződést lezáró végelszámolásról szóló 2014. szeptember 3-án kelt megállapodást. A felperes azt változtatásokkal, aláírva küldte vissza. Az aláírt megállapodásra tekintettel az alperes 17.985.942 forint végelszámolási díjat fizetett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes kiegyenlítés, kártérítés, valamint biztatási kár, illetve érvénytelen szerződéses kikötés folytán nyújtott szolgáltatás megfizetése iránt indított pert az alperes ellen. A Fővárosi Ítéltábla a 14.Gf.40.465/2016/4/II. számú részítéletével az elsőfokú ítéletnek a kártérítés, a biztatási kár, illetve szerződés érvénytelenségének jogkövetkezménye címén előterjesztett kereseti kérelmeket elutasító rendelkezését helybenhagyta; a perköltségre vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta; ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

[5] A megismételt eljárásban a felperes keresetében az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Küt.) 18. §-a alapján 59.505.636 forint és 2014. július 1-től járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[6] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 26.777.535 forint és 2014. július 1-től számított késedelmi kamata megfizetésére; a keresetet ezt meghaladóan elutasította. Rendelkezett a perköltségről és a fellebbezési illeték megfizetéséről.

[8] Az indokolásában kifejtettek szerint elsődlegesen azt a kérdést vizsgálta, hogy származik-e az alperesnek jelentős előnye azokból az üzleti kapcsolatokból, amelyek a felperes állítása szerint a kiegyenlítési jutalék alapját képezik. Rámutatott: az alperes nem tett olyan nyilatkozatot, amelyben tagadta volna, hogy a megbízási szerződést követően jelentős előnyben részesült. A vagyoni előny ugyan nem egyenlő az alperesnél jelentkező árbevétellel, de az alperes azt csökkentő tételeket nem számszerűsített, a költségeit összezszerűen nem jelölte meg. A felperes által meghatározott árbevételi adatok valószínűsítették a Küt. 18. § (1) bekezdés a) pontjában előírt jelentős vagyoni előnyhöz jutást. A felperes igazolta az érintett piaci viszonyok változatlanlanságát, amit az alperes nem cáfol.

[9] Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a felperes az új ügyfélszerzésre és a korábban szerzett ügyféllel fennálló üzleti kapcsolat kibővítésére alapította a kiegyenlítés iránti igényét, de külön nem jelölte meg, hogy melyik jutalék az eredménye az új ügyfélszerzésnek és melyik az üzleti kapcsolat kibővítésének. A rendelkezésre álló adatok alapján kellett ezért arról döntenie, hogy az F/47. és F/48. számú táblázatokban kimutatott jutaléktípusok mennyiben elégítik ki a Küt. 18. § (1)-(2) bekezdésében foglalt követelményeket. A jogerős részítéletnek a visszatérő ügyfelekre vonatkozó indokolása és a

megbízási szerződés 4. számú melléklete 1.4. pont pontjában meghatározott fogalomra tekintettel megállapítható volt, hogy az ügyfélmegtartó tevékenység utáni jutalék típusa kiegyenlítés alapját képezheti. Az egyéb jutaléktípusoknál is meg lehetett állapítani, hogy a felperes által közvetített új ügyfelek nagy valószínűséggel a megbízási szerződés megszűnése után is hasznot realizálnak az alperesnek az utórendeléseik révén, amely azokra az ügyfelekre is vonatkozik, akiket nem a felperes közvetített, de származnak tőlük utórendelések. Ilyen további jutaléktípus a D. (4. számú melléklet 1.2. pont), a R. (4. számú melléklet 1.4.2. pont), az É. (4. számú melléklet 1.3. pont) és a T2 (12. számú melléklet) alá tartozó jutalék.

[10] Az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a felperes részéről szerzett vagy megtartott ügyfelek mennyiben azonosíthatók be. A felperes által F/39. sorszám alatt csatolt ügyféllista és az alperes részéről ehhez fűzött megjegyzések alapján azokat tekintette új ügyfélnek, akikhez az alperes nem fűzött magyarázatot, amely esetén nem volt előzménye az alperes rendszerében az adott ügyfélhez tartozó szerződésnek. Akiknél volt ilyen előzmény, azok már nem minősültek új ügyfélnek, de az utórendelések mindkét esetben nagy valószínűséggel bekövetkeznek. A lemorzsolódó ügyfelek aránya meghatározásának jelentőséget tulajdonított volna, de ilyen körülményre a perben az alperes nem hivatkozott. Igazoltnak látta, hogy a listában megjelölt ügyfelek egyrészt a felperes által szerzett új ügyfelek, másrészt olyan korábban megszerzett ügyfelek, akik újabb rendeléssel éltek. Az újonnan szerzett és a visszatérő ügyfelek nagy valószínűséggel ismét feltöltik mobiltelefonjaik egyenlegét, ami a felperes ügyfélmegtartó tevékenységét igazolja. Ez vonatkozik a többi jutaléktípusra (R., É., T2) is.

[11] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján elfogadta a kiegyenlítéssel érintett jutalékok egy évi átlagára tett felperesi állítást, és a továbbiakban azt vizsgálta, méltányosnak tekinthető-e a kiegyenlítés összegének a törvényi maximumban való meghatározása. Indokoltnak tartotta a felperes üzleteinek fenntartásával járó költségekre tekintettel 40%-kal csökkenteni a kiegyenlítés összegét. A méltányosság keretében a 17 évig tartó jogviszonyt nem találta figyelembe vehetőnek, a hosszabb jogviszonyt mérlegelve 9 havi átlagjutalék (26.777.535) megítélését tartotta elfogadhatónak.

[12] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának összegét 26.765.244 forintra leszállította, egyebekben helybenhagyta. Rendelkezett a másodfokú perköltségről és a feljegyzett fellebbezési illetékről.

[13] Az indokolásában kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ügynöki szerződés 4. számú mellékletének 1.1.5., 1.4.4, 1.4.5., 1.5., 2.5. pontjaiban foglaltakkal. Tényként állapította meg, hogy a D. feltöltéssel, a migrációval/upgrade-del (ügyfélmegtartás, szerződésmegújítás), a számlabefizetéssel és az ügyfélszolgálati tevékenységgel összefüggésben az alperes 2009. júliusa és 2014. júniusa között átlagosan havi 3.717.395 forint jutalékot fizetett meg, amelyből éves szinten 44.608.740 forint adódik az F/52. és F/53. számú mellékletek alapján.

[14] A felek jogviszonyának minősítését illetően egyetértett az elsőfokú ítéletben foglaltakkal. Kiemelte: nem zárja ki a kereskedelmi ügynöki jogviszonyként való megítélést az a körülmény, hogy az az alperes arculati elemei felhasználásával, az alperesi reklám- és

marketingtevékenységgel összhangban, az alperesi bolthálózat részeként történik. Ezt az értelmezést alátámasztja az 1986. december 18-i, a tagállamok önálló kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályai összehangolásáról szóló 86/653/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját értelmező Európai Bírósági gyakorlat [(ítélet. ECLI:EU:C:2009:195.]. Az adott esetben a felperes a tevékenységét az ügynöki tevékenységre jellemző jutalék formájában történő díjazás ellenében végezte. A megbízási szerződést lezáró végelszámolásról szóló 2014. szeptember 3-i megállapodás tervezetét véleményeltéréssel küldte vissza, ezért az abban meghatározott összegre végelszámolási és nem kiegyenlítési díjként volt jogosult.

[15] A másodfokú bíróság utalt a Kút. alapját képező Irányelv 17. cikkében létrehozott rendszer három elkülönülő szakaszára. A ítéletl hivatkozással rámutatott arra, hogy a meg nem fizetett jutalékok miatt elmaradt haszon a méltányosság vizsgálatának lényeges tényezői közül csupán az egyik. A második szakasz során vizsgálni kell, helye van-e az adott ügy összes sajátos körülményét figyelembe véve, és ha igen, milyen mértékben a kártalanítási összeg kiigazításának. Az Irányelv 17. cikke egységes értelmezésének elősegítésére hivatott 1996. július 23-i „COM(96) 364 végleges” bizottsági jelentés (a továbbiakban: bizottsági jelentés) a kártalanítás számításának módja körében az új ügyfelek számára eső éves jutalékösszegből (bruttó) indul ki, az ügynöki szerződés utolsó 12 hónapjára vetítve. Ezt követően kell a gazdasági észszerűség és a piaci helyzet alapján megbecsülni a jogviszonyok tartósságát, várható időtartamát, amely általában 2-3 év, de adott esetben 5 év is lehet. Figyelembe kell venni továbbá – csökkentő tényezőként – éves szinten a lemorzsolódó ügyfelek százalékos arányát (a jelentés évi 20%-os mértéket vesz-e körben alapul), végül a korrekciós, méltányossági körülményeket. A bizottsági jelentés a méltányosság körében példálódzó jelleggel felsorol több tényezőt (pl. az ügynök harmadik személy által történő továbbfoglalkoztatása, a felmerült extra költségei, veszteségei vagy extra juttatásai, a tevékenységével kapcsolatos hiányosságok, a megbízó oldalán bekövetkező előny, a versenykizáró megállapodás). A Kút. indokolása a kiegyenlítésre való jogosultság és a kiegyenlítés összegének meghatározása tekintetében ugyancsak részletes iránymutatást ad.

[16] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az irányadó hazai és uniós jogszabályi környezetre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az adott esetben fennállnak a Kút. 18. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti feltételek. Lényegében helyes tájékoztatást adott a bizonyításra szoruló tényekről is. A kiegyenlítés összegének meghatározásakor azonban téves álláspontra helyezkedett, és azzal összefüggésben okszerűtlenül mérlegelte a felek által hivatkozott, a perben bizonyított körülményeket.

[17] Az új ügyfelek megszerzése, illetve az üzleti kapcsolatok kibővítése vonatkozásában a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú ítélet indokaival. Rámutatott arra, hogy a felperes által csatolt ügyféllistára az alperes nem tudott érdemben nyilatkozni, ezért nem volt akadálya annak, hogy a bíróság ennek adataiból induljon ki a felperes tevékenysége volumenének meghatározásakor. E körben megállapítható volt, hogy a felperes az alperes számára új ügyfeleket szerzett. Amellett, hogy a reklám és a marketing főbb stratégiáját és az arculat kialakítását alapvetően az alperes határozta meg, a felperes igazolta, hogy saját marketing tevékenységet is végzett. A márkanévet és az alperes reklámjait ismerő ügyfelek a felperessel kerültek közvetlenül kapcsolatba, az ő tevékenységén múlt, hogy az adott esetben melyik szolgáltatást választják, milyen tartalommal kötnek szerződést a rendelkezésre álló tervezetekhez képest, vállalnak-e hűségidőt, igénybe vesznek-e további szolgáltatásokat. A perbeli jogvita eldöntése szempontjából az ügyféllista személyes adatainak nem volt

jelentősége. A 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Rendelet) alkalmazandóvá válásával az adatkezelés lehetséges jogalapját már nem az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info tv.) határozza meg. A Rendelet 6. cikk (1) bekezdés *c)* és *e)* pontjában meghatározott alapokon nyugvó adatkezelés fennmaradt.

[18] A megbízási szerződés 4. számú mellékletének pontjai alapján megállapítható volt, hogy a felperes jelentős mértékben ért el bevételt (jutalékot) a rendszeresen visszatérő ügyfelekhez kapcsolódó megrendelés, szolgáltatásbővítés és ügyfélmegtartás körében is, amelyből eredő előnyre, és a meglévő ügyfelek további, hasonló szolgáltatások igénybevételével járó jutalékára már nem lesz jogosult a szerződés megszűnése miatt, míg az ebből eredő bevétel az alperesnél továbbra is megjelenik. A felperes a 19. sorszámú beadványában részletesen megjelölte az utórendelések típusaihoz kapcsolódó jutalékok fajtáit a 4. számú melléklet hivatkozott pontjainak feltüntetésével. F/47. és F/52. sorszám alatt csatolta a jutalékok összegét alátámasztó kimutatásait. Az alperes álláspontjával ellentétben nem tekinthető tranzakciós jellegű jutaléknak, a D. feltöltéssel, a migrációval/upgrade-del, a számlabefizetéssel vagy ügyfélszolgálati tevékenységgel összefüggésben kimutatott jutalék. A felperes ezért megalapozottan hivatkozott az F/52. sorszám alatti mellékletben foglaltak szerint csoportosított adatokra. Ez a kimutatás már csak a D. feltöltések után járó jutalékot tartalmazta és nem mutatta ki a R. termékek utáni jutalékot, így alátámasztotta a visszatérő ügyfelekhez kapcsolódó utórendelések nagyságát a kiegyenlítésre való jogosultság vonatkozásában. Az alperes által összezszerűségében nem vitatottan a különböző típusú utórendelések után a felperes havonta átlagosan 3.717.395 forint jutalék kapott.

[19] A felperes a nyilatkozataival és bizonyítékaival alátámasztotta továbbá, hogy az általa megkötött szerződésekből, az így szerzett ügyfelekkel fennálló üzletei kapcsolatból az alperesnek a megbízási szerződés megszűnését követően is jelentős előnye származik. Az alperes a számítási metodikát nem, csak a kimunkált összezszerűséget vitatta. A jelentős előny az árbevételre vonatkozó adatok előadásával megfelelően valószínűsíthető volt, figyelemmel a hírközlési piac volumenének 2013., 2014. és 2015. években történő kismértékű növekedésére is.

[20] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes mindezekre tekintettel elvesztette azon jutalékhoz való jogát, amely a jövőben létrejövő megrendelések után megilletné, így fennáll az a vagyoneztelődés, amely a Kút. 18. § (1) bekezdés *b)* pontjában foglaltakat támasztja alá és teljesül a 18. § (1) bekezdés *a)* pontja is.

[21] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az összes körülményre figyelemmel méltányos a kiegyenlítés megfizetése, a mértékét illetően azonban a jogi álláspontja csak részben helyes. A felperes által figyelembe venni kért 17 éven át tartó üzleti kapcsolat és a felmerült költségek a kiegyenlítés méltányolható jellegét támaszthatják alá. Más kérdés, hogy a kiegyenlítés kalkulált összegével kapcsolatban szükséges-e valamilyen tényező alapján korrekció elvégzése. Ezt a következők szerint együtt kellett vizsgálni a perben megállapított jutalékveszteség összezszerűségével.

[22] A Kút. 18. § (3) bekezdése alapján a kiegyenlítés összegének arányosnak kell lennie az (1) bekezdés *b)* pontja szerinti jutalékveszteséggel. A felperes nem határozta meg

becsléssel, hogy az általa szerzett ügyfelek hány százaléka maradt tartósan az alperes megrendelője és ezekkel milyen forgalmat fog bonyolítani. Átlagszámítás útján becsülte meg az elmaradt jutalék éves összegét, amit kiegészített az utórendelésekre eső jutalékösszeg meghatározásával és a hírközlési piac változásának trendjére vonatkozó tényelődással, továbbá utalt a 2 éves hűségidős szolgáltatásoknak a teljes jutalékösszeggel összefüggő arányára (80%). Erre tekintettel a jutalékveszteség éves összegét megfelelően valószínűsítette. A perben előadott számadatokat, vagyis a kifizetett jutalék összegét az alperes nem vitatta, ezért a peres felek egyező előadása folytán nem volt szükség további bizonyításra. Az új ügyfelek utórendeléseire figyelemmel – a „lemorzsolódás” mértékének valószínűsítése hiányában – a szerződés megszűnését követő első évben mindenképpen irányadók a felperes által szolgáltatott átlagadatok. Ebben az időszakban lehet – valószínűsítés szintjén – kiindulási alap a felperes által megjelölt jutalékátlag. A lemorzsolódási ráta figyelembevétele a kiegyenlítési díj több évre vonatkozó érvényesítése esetén lenne hangsúlyos. A számítás csak hosszabb távon vezethetne téves eredményre és nem lenne arányos a Küt. 18. § (3) bekezdése szerinti jutalékveszteséggel. A felperes az F/52. és F/53. sorszám alatti mellékletekben kimunkálta, melyek azok a szolgáltatások és szolgáltatásbővítések, amelyek a meglévő és visszatérő, hosszabbító ügyfeleknek nyújtott értékesítések folytán további jutalékot eredményeztek volna a számára. Az alperesnek kellett volna ellentétes tényelődást tennie, ennek hiányában a kiegyenlítés összegét az F/53. sorszámú mellékletben foglaltak szerint évi 44.608.740 forintban valószínűsített adatokból kiindulva kellett meghatározni. E csoportosítás szerinti összeg arányos ugyanis a Küt. 18. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jutalékveszteséggel.

[23] A számítás körében elvégzett – méltányosságon alapuló – korrekció mértékével kapcsolatban a másodfokú bíróság – arra tekintettel, hogy a kiegyenlítés lényegében a jutalékrendszerű díjazás kiegészítése, amely a felek szolgáltatásainak értékegyensúlyát kívánja fenntartani – figyelembe vehetőnek tartotta csökkentő tényezőként a kereskedelmi ügynök költségeinek meghatározott arányát. Álláspontja szerint nem volt jelentősége annak, hogy a költséghányad mértékére nézve a felek nem tettek egyező nyilatkozatot, a korrekciós tényező mértékét ugyanis mérlegeléssel kell meghatároznia a bíróságnak. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a csökkentés mértékét 40%-ban. Nagyobb mértékű csökkentés a nettó jutalékösszeg meghatározásának irányába hatna, amely ellentétes lenne a Küt. rendelkezéseivel. Az alperesi márka ismertségét és az alperes marketingtevékenységét értékelve sem volt indokolt további korrekció, mert az alperes által végzett reklámtevékenység önmagában nem elegendő a szerződések megkötéséhez. Az elsőfokú bíróság a perben követelt 12 havi átlagjutalék helyett megalapozatlanul határozta meg a kiegyenlítés összegét 9 havi átlagjutalékban. Ilyen, a kiegyenlítési összeg meghatározásánál a méltányosság körében a felperes hátrányára értékelendő körülményre az alperes sem hivatkozott. A kiegyenlítés összegének korrekciója nem volt indokolt, a szerződés határozott időtartamára és a felek között fennálló hosszabb üzleti kapcsolatra figyelemmel sem.

[24] A másodfokú bíróság mindezekre tekintettel az F/52. sorszám alatt csatolt táblázat szerint meghatározható 12 havi átlagjutalék (44.608.740 forint) alkalmazásával, annak 40%-os mértékben történő csökkentésével határozta meg – mérlegeléssel – a kiegyenlítés összegét 26.765.244 forintban.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[25] Felülvizsgálati kérelmében az alperes elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetet elutasító határozat hozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító határozat hozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Kút. 18. § (1)-(2) bekezdésében, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban) Pp. 2. §-ában, 3. § (2)-(3) bekezdésében, 141. § (6) bekezdésében, 206. § (1) bekezdésében foglaltakat.

[26] Érvelése szerint a felperes a perben valótlanul állította, hogy a jutalék alapján számított árbevétel az alperes vagyoni előnye (haszna). A tényállítást tényállítással cáfolta. Nem kapott felhívást arra, hogy konkrét összegű tényállítást tegyen. Az elsőfokú ítéletből derült csak ki, hogy a bíróság a költségeket felsoroló tényállítást nem tekinti elégségesnek a felperesi valószínűsítés cáfolására. Az elsőfokú bíróság e körben megsértette a Pp. 2. §-ában és a 3. § (3) bekezdésében foglaltakat. A másodfokú bíróság iratellenesen és jogszabálysértő módon állapította meg a jogerős ítéletben, hogy az elsőfokú bíróság lényegében helyes tájékoztatást adott a bizonyításra szoruló tényekről. Az eljáró bíróságok jogszabálysértése kapcsán az alperes a hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság BH1985. 245 számon közzétett döntésére és a Kúria Kfv.V.35.256/2014/9. számú ítéletére.

[27] Álláspontja szerint a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakat akkor is megsértette az elsőfokú bíróság, amikor a havi jutalék nyereségtartalmáról úgy döntött, hogy nem hívta fel a feleket a bizonyításra. Szakértelem hiányában nem dönthetett volna két tényállítás közül az egyik mellett. Az, hogy a felperes tényállítást fogadta el, csak az ítéletéből derült ki, amely a Pp. 2. §-ába is ütközik. A bíróság rámutatott a másodfokú tárgyaláson, hogy a kereskedelmi ügynök költségeinek hiánya figyelembe vehető körülmény, majd arra a téves álláspontra helyezkedett, hogy a felek költséghányad tekintetében tett eltérő nyilatkozatának nem volt jelentősége. A 40%-os csökkentésen felül nem látott lehetőséget a kiegyenlítés mérséklésére, holott egy nem igazolt mértékű költséghányadot fogadott el, ráadásul tévesen. A méltányosság vizsgálata során korrekciós tényezőként figyelemmel kellett volna lenni az alperesi cég ismertségre/termékismeretségre, marketing tevékenységre. A bíróság döntésének eredményeként az értékegyensúly az alperes terhére tolódik el. A jogerős ítélet abban is téves, hogy az alperes által végzett reklámtevékenység önmagában nem elegendő a szerződések megkötéséhez. A felperes az üzletben dare típusú tevékenységet folytatott. Iratellenes, hogy a méltányosság körében a felperes hátrányára értékelendő körülményekre az alperes nem hivatkozott. A másodfokú bíróság nem indokolta meg, hogy a kiegyenlítés korrekcióját miért nem volt indokolt csökkenteni a szerződés határozott idejére és a hosszabb üzleti kapcsolatra tekintettel. Nem vette figyelembe a dare típusú értékesítésre történt alperesi hivatkozást sem.

[28] A felperes jogsértő módon tartja magánál az előfizetői adatokat és jogosulatlanul használta fel azokat a perben. A másodfokú bíróság e körben tévesen hivatkozott a Rendeletre, ugyanis a törlési kötelezettség a felperest a szerződés megszűnésekor, 2014-ben terhelte. A személyes adatok perbeli felhasználása nem felelt meg az adatkezelés Info tv.-ben meghatározott célhoz kötöttségének, jogszerűségének. A felperes adatfeldolgozóból adatkezelővé vált anélkül, hogy erre jogosultsága lett volna és jogellenesen használta fel a perben hivatkozott adatokat. A fellebbezés jogellenesen szerzett bizonyítási eszköz felhasználhatóságával kapcsolatos jogirodalmi hivatkozásait a másodfokú bíróság nem vette figyelembe. A felperesnek nem használhatta volna fel bizonyítékként az előfizetői adatbázist. Kérhette volna az alperes kötelezését az adatok csatolására, ezért nem volt szükség a bizonyításához az adatok jogellenes kezelésére.

[29] Az alperes érvelése szerint a felperes nem végzett új ügyfeleket eredményező ügynöki tevékenységet. Nem volt továbbá a felek közötti szerződés alapján olyan típusú díjazása, amely alapján a szerződés megszűnését követően további díjazásra tarthatott volna igényt. A szerződés nem okoz olyan vagyoneltolódást a felek viszonylatában, amelynek korrekciója kiegyenlítés címén indokolt lenne. Álláspontja szerint a Kúria Pfv.V.20.923/2018/9. számú ítélete alátámasztja az érvelését.

[30] A Kút. 18. § (1) bekezdés *b)* pontjában foglaltak körében az eljáró bíróságok iratellenes és okszerűtlen megállapításokat tettek. Nem jelölték meg a felek szerződésének azon pontját, amelyre a felperes jogot alapíthatott volna. Az alperes eseti tranzakciós díjra vonatkozó tényállítást a felperes nem tudta megcáfolni. A bírói gyakorlat (Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.643/2017/11., Fővárosi Törvényszék 38.G.43.587/2016/23., 14.G.40.433/2011.) szerint meg kellett volna jelölnie, hogy az ügynöki szerződés mely rendelkezése alapján illeti meg a szerződés megszűnését követően továbbra is jutalékösszeg az általa közvetített szerződések után. Ezt az eljáró bíróságok sem tudták megjelölni. Félreértelmezték a felperesi tevékenység jellegét és e tekintetben a bírósági gyakorlattal ellentétes megállapításra jutottak.

[31] A jogerős ítélet a Kút. 18. § (1)-(2) bekezdését azért is sérti, mert annak alapján akkor illetheti meg kiegyenlítés a megbízottat, ha új ügyfeleket szerzett vagy a korábbi ügyféllel fennálló kapcsolatot lényegesen kibővíti. A perben a felperes az elsőfokú bíróság felhívása ellenére nem határozta meg, hogy melyek azok a jutalékok, amelyeket a Kút. 18. § (1) bekezdése alapján követel és amelyekre igényt formál a Kút. 18. § (2) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdését és a Pp. 141. § (6) bekezdését, amikor ezt nem értékelte a felperes terhére, hanem az egyes tételek tartalmi vizsgálata nélkül maga döntött a jogcímről és az összecszerűségről, amit a másodfokú bíróság elfogadott.

[32] Az ügyfélmegtartás nem ügyfélszerzés és nem a már fennálló kapcsolat kibővítése, így ezen a jogcímen nem illetheti meg a felperest kiegyenlítés. Ügyfélmegtartás esetén a fennálló kapcsolat folytatásáról és nem kibővítéséről van szó. A D. feltöltés tipikusan olyan tranzakció, amely nem, vagy csak kismértékben kötődött a felperes tevékenységéhez. E tevékenységet iratellenesen és tévesen vonták az eljáró bíróságok a Kút. hatálya alá, hiszen kizárólag dare típusú tevékenység. A kártyát nem szükséges feltölteni, amennyiben mégis feltölti az ügyfél ezért az alperes a feltöltésnek megfelelően jutalékot fizet. A feltöltés összege határozza meg, hogy mennyi idővel tolódik ki a kártya/szolgáltatás érvényességi ideje. Nem vonható a Kút. 18. § (1)-(2) bekezdésének hatálya alá, ha a fennálló határozatlan idejű szerződés mellett valaki két évente új készüléket vesz és annak fejében két évre hűségidőt vállal.

[33] A felperes nem tudta bemutatni, hogy mely tranzakciók kötődnek kizárólag az ő tevékenységéhez és melyeknek nem volt előzménye az alperesnél. Megalapozatlan az az állítása, hogy az ügyfél által az új partnernél kezdeményezett szerződéskötésből eredően is őt illetné a jutalék. A perben csatolt melléklettel csak azt mutatta be, hogy milyen jutalékokra volt jogosult az egyes tranzakciók alapján. A mellékletekből nem vezethető le semmilyen adat arra nézve, hogy a jutaléka nem kizárólag az egyes tranzakciókhoz kapcsolódott és valamiféle későbbi, az alperesnél keletkező árbevétel alapján számított jutalékokra lett volna jogosult.

[34] A felperesnek kizárólag tranzakciós típusú jutalékot fizetett az alperes és nem volt olyan jutalékelem, ahol az ügyfélnek a leszámlázott forgalom alapján fizetett volna jutalékot. E körben mind az elsőfokú-, mind a másodfokú ítélet iratellenes és okszerűtlen. Mivel nincs forgalmi típusú jutalék, ha lejár egy ügynök szerződése, semmiféle jövőbeni árréstől nem esik el, így nincs kimutatható jutalékvesztesége. A felperes által csatolt mellékletek valójában jutalékösszesítők. A jutalékösszesítők mellé csatolt táblázatok pedig csak azt dokumentálják, hogy a jutalék melyik ügyfélhez kötődik, de azt nem, hogy az ügyfél új vagy már megszerzett volt, ezért a táblázatok nem alkalmasak az új ügyfélszerzés bizonyítására. A felperes táblázata kizárólag az eseti tranzakciók után kapott díjakat tartalmazza, abból a jövőbeni jutalék alapja és mértéke nem levezethető. Bizonyítania kellett volna, hogy új ügyfeleket szerzett vagy a meglévő ügyfelek szerződéseit kibővítette és e szerződések még jelentős hasznot hoznak a megbízónak. E bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, az eljáró bíróságok ennek ellenére állapították meg a kiegyenlítési jutalékokra való jogosultságát. Egy új szerződést kötő ügyfél korábban is lehetett már az alperes ügyfele. A felperesnek igazolnia kellett volna, hogy a közreműködésével lettek új ügyfelei az alperesnek. A bolti eladás jellegéből következően a felperes tevékenysége nem tekinthető a törvény értelme szerint új ügyfelek szerzésének (Kúria Pfv.V.20.215/2014/4.). Új ügyfélszerzés bizonyítása esetén a felperesnek azt is bizonyítania kellett volna, hogy a megszerzett új ügyfelekkel való kapcsolatából jelentős előny származik az ügynöki szerződés megszűnését követően is. A felek közötti szerződés azonban nem tartalmaz olyan jutalékot, amely az új ügyfelekkel a jövőben létrejött szerződésekhez kapcsolódna, így olyan jutalék sincs, amelyet a felperes elveszíthetett volna (Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.044/2009/4.).

[35] A kiegyenlítés feltétele, hogy annak nyújtása méltányos legyen. Ezt a szerződéssel összefüggő valamennyi körülményre tekintettel kell megállapítani, amelyet az eljáró bíróságok elmulasztottak. A kiegyenlítésre való jogosultság és az összeg meghatározásához iránymutatást ad a Kút. indokolása, a bírói gyakorlat (Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.032/2018/7/II.; 14.Gf.40.266/2018/7/II.), valamint a jogirodalom. Az Irányelv szempontjából a méltányosság már csak a kiegyenlítés kifizetése, azaz mértéke tekintetében játszik szerepet. Ha a jutaléki struktúra olyan, hogy az ügyfélszerzést egyszeri jutalékkal honorálja a megbízó, de ezt követően a közvetítő nem kap juttatást, akkor elmaradt jutalékról nem lehet szó. Az elvesző jutalék mértékének meghatározása szakkérdés. A jól bevezetett kereskedelmi márka „bevonzó” hatását a kiegyenlítés mértékének megállapításánál 10-25%-os levonás formájában figyelembe kell venni. Az Irányelv a díjazás azon részét tekinti jutaléknak, amely a kereskedelmi ügyletek számával, illetve értékével változik, azoktól függ. Az adott esetben a felperes díjazása nem ilyen, hanem tranzakciós jellegű volt. A jogerős ítélet ugyan tartalmazza, hogy az ügy összes sajátos körülményét figyelembe véve kell megállapítani, hogy az ügynöknek járó kártalanítás méltányos-e és helye van-e a kártalanítási összeg kiigazításának, de ezt az elvet az eljáró bíróságok nem alkalmazták. A lejárt vagy lejáráo határozott idejű szerződések esetén az új szerződés megkötésekor a felperes a tranzakciós díját megkapta. Ha a szerződése megszűnését követően kerül sor ilyen szerződés megkötésére, akkor az már az új partner tevékenységének eredménye.

[36] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Rámutatott arra, hogy a részítéletben és a jogerős ítéletben foglaltak szerint is az F/39-F/42. és az F/53-F/57. számú kimutatások útján pontosan megjelölte milyen szolgáltatások vonatkozásában, mennyi ügyfelet szerzett az alperes részére, továbbá milyen jutalékokra tarthatott igényt. Az alperes nem vitatta, hogy a közreműködése útján jelentős vagyoni

előnyre tett szert. A bíróság méltányossági mérlegelése nem támadható. Az alperes a felülvizsgálati eljárásban a saját bizonyításának elégtelenségét vagy elmaradását kívánja orvosolni.

A Kúria döntése és jogi indokai

[37] A Pp. 270. § (2) bekezdése jogszabálysértés esetén teszi lehetővé a jogerős ítélet felülvizsgálatát. A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogsértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozás indokait is ismerteti. A felülvizsgálati kérelem tartalmi kellékeinek lényeges jogi jellegzetessége a közöttük kimutatható szoros logikai és perjogi kapcsolat fennállása. A jogsértés és a megsértett jogszabályhely megjelölésének, valamint a fél ezzel összefüggő jogi érvelésének egy és ugyanazon jogszabálysértéshez kell kapcsolódniuk, mert csak együtt alkalmasak arra, hogy kijelöljék a rendkívüli perorvoslati eljárás formai és tartalmi kereteit. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet többféle okból is támadja, vagyis több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II. 15.) PK vélemény]. A Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében a felülvizsgálni kért határozat hatályon kívül helyezésére csak olyan eljárási szabálysértés vezethet, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[38] Az alperes a rendkívüli perorvoslatát egyrészt eljárásjogi jogsértésekre (a tájékoztatási kötelezettség és ezzel összefüggésben a tisztességes eljárás elve megsértése; a felek kérelméhez és jognyilatkozataihoz kötöttség elve megsértése; az indokolási kötelezettség megsértése; jogszabálysértő bizonyítási eszköz figyelembevétele; a bizonyítás eredményének iratellenes, okszerűtlen mérlegelése), másrészt arra alapította, hogy a másodfokú bíróság a kiegyenlítés jogszabályi feltételeinek fennállása hiányában marasztalta. A Kúria ezért a Pp. 275. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően eljárva ebben a keretben vizsgálta felül a jogerős ítéletet.

[39] Az alperes a felülvizsgálati kérelemben az indokolási kötelezettség megsértésére a Pp. 221. §-ának felhívása nélkül, a Pp. 3. § (2) bekezdésének megsértésére pedig jogi érvelés nélkül hivatkozott, ezért ezeket a hivatkozásait a Kúria érdemben nem vizsgálhatta.

[40] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárásjogi jogszabálysértések a Pp. 206. § (1) bekezdése kivételével nem hathattak ki az ügy érdemi elbírálására. A bizonyítási teher a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelően kiosztásra került, e tekintetben az alperest jogsérelem nem érte. Az előfizetői adatbázis a felperes álláspontjának megfelelően nem volt mellőzendő bizonyíték. Az adatbázis létrehozása nem jogellenesen és nem is visszaélészerűen történt, a felhasználására pedig a rendeltetésszerű joggyakorlás körében, jogsértés bizonyítása érdekében került sor. Az ügyfelek személyes adatainak védelmét szükségessé tevő érdek,

illetőleg jog elsőbbségét, aránytalan sérelmét az alperes sem látta fennállónak, az volt ugyanis az álláspontja, hogy a felperes kérhette volna őt kötelezni az adatbázis csatolására.

[41] Az ügy érdemében az alperes a Kút. 18. § (1)-(2) bekezdésének és ezzel összefüggésben a Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértésére alappal hivatkozott.

[42] A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben foglaltakkal abban, hogy a perbeli szerződés alapján a felperes kereskedelmi ügynöki tevékenységet folytatott. A felek jogviszonyának minősítése szempontjából közömbös, hogy ez a tevékenység az alperes reklám- és marketing tevékenységére épült, és a felperes azt az alperes által meghatározott arcuitati elemek szerint kialakított kiskereskedelmi üzlethelyiségben (boltban) folytatta. A jogerős részítélettel eldőlt, hogy a megbízási szerződést lezáró együttműködési megállapodásban az alperes végelszámolási díj fizetésére vállalt kötelezettséget és a felek között később nem volt konszenzus abban, hogy ezt kiegyenlítésnek tekintik. A kiegyenlítésről a felperes nem mondott le, arról a felek sem előre, sem utólag nem rendelkeztek, a kiegyenlítésről tehát a bíróságnak kellett döntenie.

[43] A perbeli jogvita elbírálásánál irányadó Kút. 18. §-ának (az Irányelv 17. cikkével összhangban álló) szabályai szerint kiegyenlítés akkor jár, ha a kereskedelmi ügynök a megbízó számára új ügyfeleket szerzett; az így szerzett új ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatából a megbízó az ügynöki szerződés megszűnését követően is jelentős előnyre tesz szert; a kiegyenlítés fizetése méltányos; valamint az az „elvesztett” jutalékgigény összegével arányos. A kiegyenlítésre való jogosultság egyes feltételei konjunktívak, azaz bármelyik feltétel hiánya akadályát jelenti a sikeres perlésnek. A Kút. 18. § (2) bekezdése szerint az új ügyfél szerzésével egy megítélés alá esik, ha a kereskedelmi ügynök a korábbi ügyféllel fennálló üzleti kapcsolatot olyan lényegesen kibővíti, hogy az megfelel az új ügyfél megnyerésének. A 18. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint a kiegyenlítés megfizetése különösen akkor méltányos, ha a kereskedelmi ügynök a szerződés megszűnése következtében elveszíti olyan jutalékhoz való jogát, amely őt a szerződés hatályban maradása esetén az általa szerzett ügyfelekkel a jövőben létrejövő szerződések után megilletné.

[44] A Kúria rámutat arra, hogy a kiegyenlítés nem tekinthető kártérítésnek, nem az a célja, hogy a kereskedelmi ügynököt olyan helyzetbe hozza, mintha nem szűnt volna meg az ügynöki szerződés. A felperesnek határozott időre kötött szerződése állt fenn, annak időmúlással bekövetkezett megszűnése, továbbá az, hogy az alperes nem kötött vele új szerződést, nem jogellenes. A kiegyenlítés rendeltetése nem a kereskedelmi ügynök elmaradt bevételének a kompenzálása, hanem a felek szolgáltatásai értékegyensúlyának a fenntartása. Azért van rá szükség, mert a szerződés megszűnése után a megbízónak a kereskedelmi ügynök tevékenysége következtében vagyoni előnye keletkezik. A jogszabály alapján ezt a vagyoni előnyt kell megosztani a felek között annak érdekében, hogy az előny ne csak a megbízónál maradjon, hanem az annak elérésében szintén részes ügynök is részesüljön abból. Az előnyt az jelenti, hogy a megbízó bevételre tehet szert a kereskedelmi ügynök által felépített és a megbízóhoz hű maradó ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatból. Az előnyt a kereskedelmi ügynöknek az ügyfélszerző vagy az azzal egy tekintet alá eső tevékenysége alapozza meg. Ennek megfelelően e tevékenységek jutalékának elvesztése a kiegyenlítésre alapot adó jutalékvesztés.

[45] A felperes 60 hónap alatt kapott jutalékai havi összesítő táblázataiban (F/47., F/52.) megjelölte, a beadványaiban pedig részletezte azokat a tevékenységeket (értékesítéseket), amelyek után az alperes a jutalékszabályzatok szerint jutalékot fizetett a részére. Az F/52. számú táblázathoz azt a nyilatkozatot fűzte, hogy abban az új ügyfél megszerzésével azonos megítélés alá eső tevékenységhez kapcsolódó jutalékokat mutatta ki. A jogerős ítéletben foglaltak szerint az e jutalékokhoz való jog elvesztése alapozta meg a kiegyenlítésre való jogosultságot.

[46] A Kúria ezzel szemben arra mutat rá, hogy a D. egyenleg feltöltéssel az ügyfélnek az alperessel fennálló üzleti kapcsolata nem bővült, a felperes olyan egyszeri jellegű, dare-típusú tevékenységet végzett, amely a Kúria értelmező gyakorlata szerint nem jár új ügyfelek szerzésével (Kúria Pfv.V.20.215/2014/4, Pfv.V.20.923/2018/9.). A felperes saját nyilatkozata szerint sem az ő tevékenységétől függött a termék-értékesítés, hanem a vásárlók maguk döntöttek a kártya feltöltéséről, és az alperesnek ebből különösebb ügyfélszerzési munka nélkül, ügyfélkezeléssel „generálódik” bevétele. A Kúria egyetértett az alperesnek azzal az álláspontjával, hogy ügyfélmegtartás esetén a fennálló kapcsolat folytatásáról és nem a kibővítéséről van szó. A felperes által is ügyfélszolgálati tevékenységnek minősített kártyacsere, előfizető váltás, számlafizető váltás, számhordozás, számlabefizetés ugyancsak nem esik egy tekintet alá az ügyfélszerzéssel. Az azonos szerződéses kapcsolat meghosszabbítása sem felel meg a Kút. 18. §-a követelményeinek. Az említett értékesítésekhez kapcsolódó tranzakciós jutalékok pedig a kiegyenlítés szempontjából nem minősülnek elvesző jutaléknak.

[47] A migrációs (értéknövelő) szolgáltatások kapcsán elmaradt jutalékról akkor lehet szó, ha a megbízó az ügyfélszerzést nem egy egyszeri jutalékkal honorálja. Ha a jutalék egyszeri, előre fizetett, akkor kérdéses, hogy az ilyen jellegű tevékenység után kaphatott-e volna a felperes további jutalékot akkor, ha nem szűnik meg a jogviszony. A T2 megbízási jutalékszabályzat (szerződés 13. számú melléklete) 1.3.2. pontjában rögzítettek szerint migrációs jutalék csak azon tevékenységre történő migrációk esetén kerül elszámolásra, amelyekre új értékesítés esetén tranzakciós jutalék kerül kifizetésre. Az értéknövelő szolgáltatások tehát, ha a kapcsolat kibővítését eredményezik, alapjául szolgálhatnak a kiegyenlítésnek, de a perbeli esetben ennek fennállta a felperes tényelődásából sem volt megállapítható, azösszezszerűség pedig nem került kimunkálásra, alátámasztásra.

[48] A kiegyenlítést olyan ügyfélkapcsolatok kiépítése indokolja, amelyek a megbízóval a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően is fennmaradnak. A kiegyenlítés iránti igény akkor alapos, ha az ügynök új ügyfeleket szerzett, vagy a meglévőkkel a kapcsolatot kibővítette. Az Irányelv 17. cikkének értelmezése szerint is az új ügyfelek számára eső éves jutalékösszeg lehet a kiindulási alap, amit a közvetítői tevékenység sajátosságainak megfelelően kell megítélni. A közvetítő tevékenységére visszavezethető előnyt a perbeli esetben – a felperes tevékenységének jellegére tekintettel – csak a törzsügyfelek jelentenek, mert a megbízó velük köthet ügyleteket anélkül, hogy terhelné jutalékfizetési kötelezettség. A felperes tényállítási kötelezettsége ellenére nem mutatta ki, hogy az általa szerzett ügyfelek közül mely ügyfelek minősülnek törzsügyfélnek. A tevékenységének jellege (bolti értékesítés) ugyanis a törzsvevőkör meghatározását mindenképpen szükségessé tette volna, mert ez esetben nem tekinthető minden ügyfél új vagy törzsügyfélnek. Tényadatok hiányában a törzsvevők forgalmon belüli aránya nem volt megbecsülhető.

[49] A felperes a perben azt állította, hogy folyamatosan megújuló volt a jutaléka, amit az alperes vitatott. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelő bizonyítási kötelezettségről a felperest a bíróság az elsőfokú eljárás során tájékoztatta (36.G.41.992/2017/2. és 11. sorszámú végzés). A rendelkezésre álló peradatok azonban nem támasztják alá a felperes állítását. A törvényes képviselője arra a kérdésre, hogy milyen folyamatos jutalékot kapott volna a felperes, ha továbbra is hatályban van a szerződés, azt válaszolta, hogy tranzakciós jutalékot (36.G.41.445/2015/12. számú jegyzőkönyv). Az alperes alkalmazásában állt B.I. tanú ezzel egyezően adta elő, hogy a felperes a szerződésből adódóan egyszeri tranzakciós jutalékokra volt jogosult minden egyes értékesítés után (36.G.41.445/2015/18. számú jegyzőkönyv). A felperes felhívás ellenére nem jelölte meg, hogy mely szerzett, illetve visszatérő ügyfelek után milyen olyan további jutalékokra lehetett volna jogosult, amelyekről a szerződés megszűnése folytán esetett. Az F/52. számú táblázat valóban csak egyfajta jutalékösszesítő volt, abból a követelés megítéléséhez szükséges körülmények nem voltak feltárhatóak, nem valószínűsítették a felperes általi ügyfélszerzést és az őt a tevékenysége folytán egyébként megillető jutalék elvesztését.

[50] Mindezek alapján a Kúria azt állapította meg, hogy az igénye tekintetében a felperes egyrészt nem olyan tényelődást tett, amelyből meg lehetett volna állapítani, hogy méltányos a kiegyenlítés megfizetése, másrészt az előadását nem is valószínűsítette olyan módon, hogy az egy megalapozott marasztaló ítélet alapjául szolgálhasson. A per adatai alapján nem volt megállapítható, hogy olyan tevékenység kapcsán, olyan elveszett jutaléka volt, amelyből az alperesnek a törzsügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatból előnye származott. A tényállítási és bizonyítási kötelezettség teljesítésének hiányát a terhére kellett értékelni.

[51] A Kúria mindezekre tekintettel a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és helyette a jogszabályoknak megfelelő határozatot hozott: az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a keresetet teljes terjedelmében elutasította.

[52] A döntése az elsőfokú perköltségre is kihatott. A perköltséget arra figyelemmel kellett megállapítani, hogy a felperes kiegyenlítés címén 94.142.478 forint (74.127.936 forint + áfa) megfizetése iránt terjesztett elő keresetet és bár azt a megismételt elsőfokú eljárásban már csak 59.505.636 forint erejéig tartotta fenn, a kereset leszállított részében is pervesztesnek minősül. Az alperest képviselő ügyvéd munkadíjának az első elsőfokú eljárásban kifejtett tevékenység idő- és munkaigényével arányban álló – áfával növelt – összege a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdés *a-b*) pontja, (6) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése alapján 2.500.000 forint. A részítéletben a másodfokú bíróság az alperes részére 673.100 forint másodfokú eljárási költséget állapított meg. A kifejtett ügyvédi tevékenység munka- és időigényéhez igazodóan az IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a-b*) pontja, (4) bekezdése, (6) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj összege a megismételt elsőfokú eljárásban 1.000.000 forint. A Kúria ezért az elsőfokú bíróság ítéletének a felperest perköltség fizetésére kötelező rendelkezését akként változtatta meg, hogy a fizetendő perköltség összegét 4.173.100 forintra felemelte. A perköltség megfizetésére a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles.

[53] A megismételt másodfokú eljárásban – a felperes által előterjesztett csatlakozó fellebbezésre is tekintettel – az alperest képviselő ügyvéd munkadíja az IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a-b)* pontja, (5) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése alapján 1.260.582 forint. Az alperes fellebbezési eljárási költségét növeli az általa megfizetett 2.142.202 forint fellebbezési illeték. A felperes mindezekre tekintettel a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes részére összesen 3.402.784 forint fellebbezési eljárási költség megfizetésére köteles.

Záró rész

[54] Az alperes felülvizsgálati kérelme eredményre vezetett, így a felperes a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek megfizetni a jogi képviselettel felmerült ügyvédi munkadíjból és a megfizetett 2.675.524 forint felülvizsgálati eljárási illetékből álló felülvizsgálati eljárási költségét. A Kúria az alperest képviselő ügyvéd munkadíját az IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a-b)* pontja, (5) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése alapján 636.878 forintban állapította meg.

[55] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

2000. évi CXVII. törvény 18. § (1)-(2) bekezdés, 1952. évi III. törvény 206. § (1) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény

A döntés elvi tartalma

A kiegyenlítés rendeltetése az ügynök által felépített és a megbízóhoz hű maradó ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatból a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnése után a megbízónál keletkező előny megosztása.

Budapest, 2021. szeptember 30.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Magosi Szilvia s.k. előadó bíró, dr. Cseh Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Sz.Sz.

bíróági ügyintéző